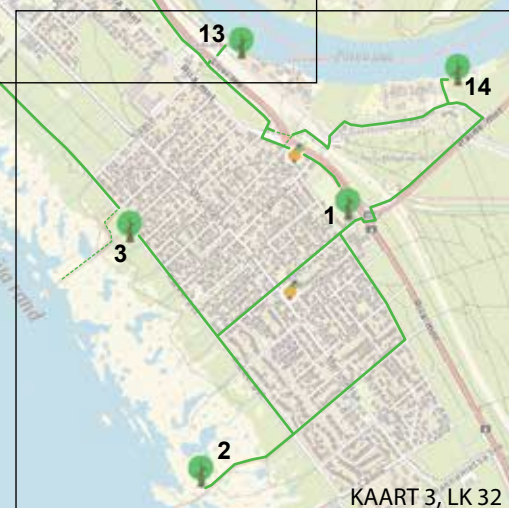
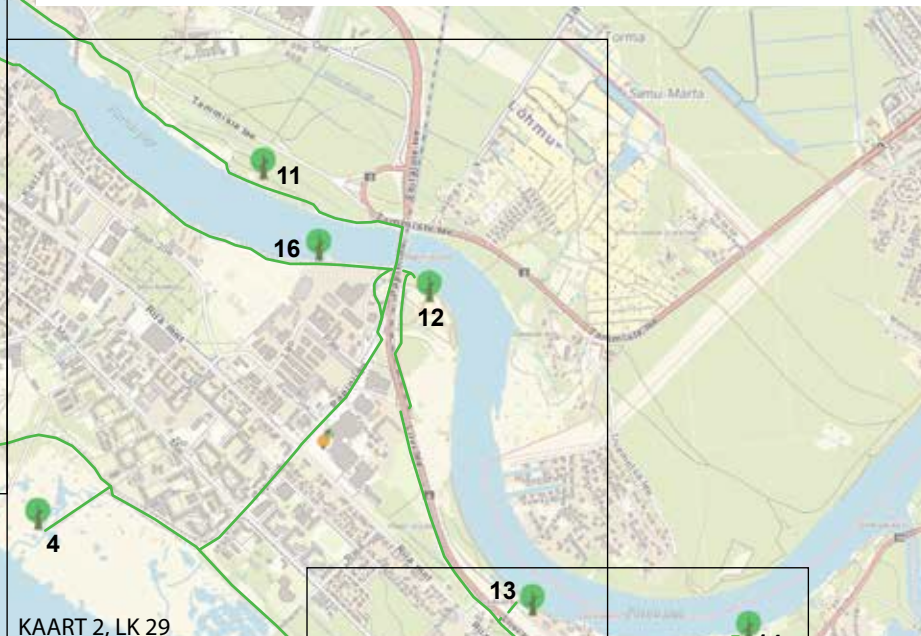

A scenic view of a pond with a large tree on the left and a building in the background. The text is overlaid on a semi-transparent white box in the center.

ROHELISED JÄLJED PÄRNUS

JÄLGEDE KIRJELDUSED

Pane tähele! Iga jälje koordinaadi leiad
tutvustavalt leheküljelt pealkirja alt.
Nt Raeküla Vanakool 58.35694, 24.57349

“Jälgede” idee autor **Piia Karro-Selg**
“Rohelised jäljed Pärnus” koostajad MTÜ **Selts Raeküla meeskond**, projektijuht **Piia Karro-Selg**
Trükise maketi autor **Oskars Mucenieks**
Trükise küljendaja-kunstnik **Ave Teeääre**
Fotode autorid **Urmas Saard, Mikko Selg, Ave Teeääre**
Tõlked **Marina Mesipuu-Rhun, Gerallt Rhun**
Kaardid **Meiro Kalamees, Ave Teeääre**
Trükikoda **Pajo Print**
Eksemplaride arv **300**
Väljaandmise aasta **2023**

Teekond Liepaja nootidest rahvusvaheliste „Jälgedeni”

2008. aastal viis tööreis Raeküla Vanakooli keskuse arendustöötaja Piia Karro tööalasele reisile Liepajasse, kus talle esmakordselt tutvustati sealseid jalutusradu nn „Liepaja noodid“. Rajad tutvustasid Liepajat kui Läti muusika pealinna. Need olid mõeldud eelkõige iseseisvaks avastamiseks ja linna tundma õppimiseks. Idee tundus nii rabavalt huvitav, et tekkis soov midagi sarnast luua ka Pärnusse.

Möödus peaaegu kümme aastat, kui Eestis hakati valmistuma vabariigi sajandaks aastapäevaks. Nii kuulutas Kodanikuühiskonna Sihtkapital välja ideekorje, kuidas kogukonnad saaksid panustada väärikasse tähistamisse. Oli aeg idee sahtlist välja võtta ja tegutsema asuda! Nii esitas Raeküla kogukonnakeskus koos teiste Pärnu linna kogukondade esindajatega idee „Kes need jäljed siia jättis, kes neid jälgi mööda käis?“ - Jäljed. Ideest riikliku rahastuse ja teostuseni kulus taas paar aastat. Nii sündisidki Pärnu viie kogukonna eestvedamisel Liepaja nootidele sarnased jalutusradad „Jäljed Raekülas, Vana-Pärnus, Räämal, Paikusel ja Kalamehe kvartalis“ ning nelja raja kohta ka 2020. a seinakalendrid (www.raekylavanakool.ee_Jäljed).

Tavatud ajad loovad erilisi võimalusi. 2020. aastal rabas ka pärnakaid ülemaailmne koroonakriis. Nende mõjude majanduslikuks leevenduseks ja vaimset kannatanud täiskasvanute turgutamiseks kuulutati Euroopa Liidu Erasmus+ täiskasvanuhariduse valdkonnas välja strateegilise partnerluse taotlusvoor. Taotlusvooru eesmärgiks oli kaasatud organisatsioonide ja üksikisikute loovuse arendamine. Just see taotlusvoor, Vanakooli keskuse ning rahvusvaheliste partneritega Lätist ja Leedust valminud projekti „Who left those footprints here, who followed those footprints“ - Footprints, tulemused on rikastanud enam kui viieteist kaasatu teadmisi, oskusi ja kogemusi ning sündinud on neli erinevat jalutusrada - Pärnus, Riias, Sindis ja Vievises. Kolmel neist (v.a Vievis) valmib ka universaalkalender, mida saab kasutada aastate üleselt.

Aitäh, „Liepaja noodid“, et panite aluse millelegi nii pikaajalisele. Teie noodid elavad nüüd absoluutselt iseseisvat elu ja rikastavad paljude kogukondade ja nende külaliste maailmapilti!

Suur tänu kõigile tegijatele, abistajatele, toetajatele ja ka kõigile radadel jalutajatele!

RAEKÜLA VANAKOOL

58.35694, 24.57349

V. Pätsi ja A. Lutsu algatusel sündis 1911. a Pätside koduaias toimunud koosolekul Pärnu Eesti Kooliselts, mille suurimaks teeneks linnaosa arengule oli kooli asutamine. Kooli avamise luba käis K. Päts lausa Riist taotlemas ning maja valmis juba 1912. aastal, kuid õpetajate puudumise tõttu viibis kooli avamine, mis sai teoks 24. märtsil 1913. Algus oli raske – Esimese maailmasõja mõjutused jätsid kooli vaesesesse seisusse. 1920. aastatel hakati pidama tasulisi koolipidusid, mille tulu eest hangiti õppevahendeid ja muud tarvilikku. Kolmekümnendatel aastatel kujunes kool seltsielu keskuseks, milleks jäi pikaks ajaks. Tänapäevaks on kujunenud üks vahva kogukonnakeskus. Maja taga kasvavad kaks suurt tamme, nende puude all asub kogukonna aed ja puude otsas elavad oravad. Veel kasvab siin suur sanglepp, mille kõrval asub väike lõkkeplats.

On the initiative of V. Päts and A. Luts, Pärnu Estonian School Society had its birth at a meeting in the Päts residence garden in 1911. The biggest accomplishment of the society was founding a school in Raeküla. K. Päts went to Riga in order to get the permit for founding a school. The school building was finished in 1912. However the opening of the school had to wait until March 24th 1913, due to the lack of teachers. At the beginning there were only 60 pupils and two teachers. The beginning was harsh – the impact of the First World War left the school in a dire financial situation. In the 1920's school parties with an entrance fee began to be held, the profit of which was used to purchase school books and necessary equipment. Today it has become a great community center. Two large oaks grow behind the house, under these trees is a community garden and squirrels live in the trees. A large sanglep still grows here, next to which there is a small campfire.

По инициативе брата К. Пятса Вольдемара Пятса и А. Лутса родилось на собрании произошедшем в 1911 году в саду Пятсев «Пярну Эстонское Школьное Общество», чьей величайшей заслугой в развитии городского района была основание школы. За разрешением об открытии школы онstantин Пятс ходил ходатайствовать аж в Ригу и здание школы было готово уже в 1912 году, но из-за отсутствия учителей открытие школы запаздывало, свершилось это 24-го марта 1913. Поначалу в школе действовали только 60 учеников и два учителя. В начале было тяжело – последствия Первой мировой войны оставили школу в бедное положение. В 1920 годы начали проводить платные школьные вечера, на доход от которых приобретали учебные пособия и другое необходимое. В тридцатые годы школа сформировалась как центр общественной жизни и оставалась им на долгие годы. Сегодня он стал большим общественным центром. За домом растут два больших дуба, под этими деревьями разбит общественный сад, а на деревьях живут белки. Здесь до сих пор растет большой санглев, рядом с которым есть небольшой костер.

RAEKÜLA VAATLUSTORN

58.34640, 24.56289

Raeküla linnuvaatlustornis on peamiselt kevadel ja suve esimesel poolel võimalik vaadelda niidul toituvaid ja pesitsevaid lindusid. Hea, kui sul on kaasas binokkel või vaatlustoru. Siin võib näha hõbe- ja hallhaigruid, roo-loorkulli, merikotkast, sookiuru, hänilast ja kuld-hänilast, erinevaid tildreid ning partlasi. Tornist näeb ka jõel peatuvaid linde ja loomi, nt jääkosklaid, kormorane, sõtkast, hüljest jt. Kõigist Pärnu linnuvaatlustornidest saab hea ülevaate kevadel piki rannikut rändel olevatest lindudest. Linnutornides on ka sagedamini kohatavaid linnuliike tutvustavad infotahvlid.

In the Raeküla bird observation tower, it is mainly possible to observe birds feeding and nesting in the meadow in spring and the first half of summer. It is good if you have binoculars or a viewing tube with you. Here you can see Gray heron, Western marsh harrier, Sea eagles, Meadow pipits, Yellow wagtails, various redshank. From the tower you can also see the birds and animals that stop on the river. From all the bird watching towers in Pärnu, you can get a good overview of the birds migrating along the coast in spring. The bird towers also have information boards introducing the more frequently encountered bird species.

На орнитологической вышке Раекула в основном можно наблюдать за кормлением и гнездованием птиц на лугу весной и в первой половине лета, хорошо, если у вас есть с собой бинокль или смотровая труба. С башни также можно увидеть птиц и животных, которые останавливаются на реке. Со всех вышек для наблюдения за птицами в Пярну можно получить хороший обзор птиц, мигрирующих вдоль побережья весной. На башнях с птицами также есть информационные щиты, на которых представлены наиболее часто встречающиеся виды птиц.

RAEKÜLA RAND

58.35668, 24.55650

Raeküla rannaäär ongi Raeküla rand - avar, mõnusate vooklevate rohuste radadega. Seikluslik ja romantiline ühteaegu. Raekülalane Anne Lorents vahendab, et Raeküla ranna ja Liivakaga seoses meenub talle 2021.a. suvine pööriöö. Korraldajaks Raeküla Y klubi ja Raeküla Selts. Öö hakul liikusime tõrvikutega seltsimaja (lk 2) eest Raeküla randa, kus toimus kontsert ja laulu saatel saatsime päikese puhkama. Seejärel tulime tõrvikurongkäigus tagasi seltsimajja, kus olid erinevad tegevused. Enne uue päeva päikesetõusu liikusime tõrviktuega Liivakale (lk 20), kus tervitasime lauluga tõusvat päikest.

The entire beach of Raeküla is Raeküla beach - spacious, with nice flowing grassy paths. Adventurous and romantic at the same time. "In connection with Raeküla beach and "Liivakas", I remember 2021. summer solstice night. Organized by Pärnu Y-club and Raeküla Society. At the beginning of the night, we moved with torches from the club house (p. 2) to Raeküla beach, where a concert was held and we sent the sun to rest with a song. Then we came back to the Community Hall in a torchlight procession, where there were various activities. Before the sunrise of the new day, we moved with torches to "Liivaka" (p. 20), where we greeted the rising sun with a song," says Anne Lorents from Raeküla.

Весь пляж Раэкула - это пляж Раэкула - просторный, с красивыми плавными травянистыми дорожками. Авантюрный и романтичный. «Что касается пляжа Раэкула и Лийвака, то я помню 2021 год. ночь летнего солнцестояния. Организаторы Raeküla Y club и общество Raeküla. В начале ночи мы двинулись с факелами из клубного дома (стр. 2) на пляж Раэкула, где проходил концерт, и песней отправили солнце отдыхать. Затем мы вернулись в Дом Сообщества факельным шествием, где проводились различные мероприятия. Перед восходом нового дня мы с факелами двинулись в Лийваку (с. 20), где с песней встретили восходящее солнце,» сказала Аннэ Лоренц из Раэкула.

MAI LINNUVAATLUSTORN

58.36605, 24.52629

Mai linnuvaatlustorn on Hirve torniga võrreldes oluliselt lähemal merele ja seal on võimalik vaadelda merelinde - näiteks veepiiril toitu otsivaid kahlajaid. Teekonnal parklast Mai linnutornini võib roostikus kuulda ja kohata roohabekaid, rooruika, väga peidulist hüüpi, kelle kummituslik hüüd meenutab pudelisse puhumise heli. Samuti on siin erinevaid roolinde. Roostiku piiril võib toitumas näha kuldnokkade seltsinguid, saba vibutavaid linavästrikke. Kevadrändel peatuvad rannajoonel suured hulgad suur-koovitajaid ja meriskeid.

The Mai bird observation tower is significantly closer to the sea compared to the Hirve tower, and you can observe seabirds there. On the way from the parking lot to the Mai bird tower, you can hear and observe the Bearded Reedling, Water rail, a very shy Eurasian Bittern, whose ghostly call resembles the sound of blowing into a bottle. At the edge of the reeds, you can see groups of starlings feeding, and wagtails. Large groups of Eurasian Curlews and oystercatchers stop on the coastline during their spring migration.

Башня наблюдения за птицами Май находится значительно ближе к морю по сравнению с башней Хирве, и здесь можно наблюдать за морскими птицами ищущими корм у кромки воды. По пути от стоянки к птичьей башне Май можно услышать и встретить в камышах выпь, призрачный зов которой напоминает звук дуновения в бутылку.

RANNANIIDU MATKARADA

58.37253, 24.50815

Siinne rannaroostik on pesitsus- ja peatuspaigaks roostiku linnuliikidele - roohabekas, rootsiisitaja jt. Veetilimal võib kohata ka sinikael-, piil- ja rääksparte. Siin nagu ka mujal roostiku kohal võib putukaid püüdnud näha suitsu- ja räästapääsukesi. Rannapiiril puhkavad siin tihti hõbe-, meri-, naeru- ja kalakajakad, jõgitiirud. Madalas vees otsivad toitu punasenokalist "meriharakad" - meriskid, kelle inglisekeelne nimi *Oystercatcher* tähendab tõlkes austripüüdjat.

The beach reed here is a nesting and stopping place for reed bird species - various Warblers, Bearded tits, Common Reed Buntings. Ducks can also be found at the ponds. Here, as elsewhere above the reeds, Barn swallows and House martins can be seen catching insects. Along the coast, Herring gulls, Great black-backed gulls, Pewees and Common gulls often rest here. Red-billed oystercatchers search for food in shallow water.

Пляжные камыши здесь являются местом гнездования и отдыха камышовых птиц, а у кромки воды можно встретить и уток. Здесь, как и везде над камышами, можно увидеть ласточек, ловящих насекомых. Здесь на берегу часто отдыхают чайки и крачки. На мелководье красноклювые «морские сороки» ищут пищу — морских ежей, чье английское название *Oystercatcher* означает ловец устриц.

PÄRNU RAND

58.37416, 24.49786

Pärnu rannas on lõbusaid lasteatraktsioone, surfiklubid jpm. Tänu madalaveelisele ning kiiresti soojenevale lahele on Pärnu rand väga sobilik lastega peredele. Romantikute meelispaigaks on kõigil neljal aastaajal Pärnu rannapromenaad. Promenaadil asub mitmeid joogi- ning söögikohti, kus lahutada meelt ja kinnitada keha päevakuumusest sumeda ööni. Raekülalase Anne Lorentsi sõnul meenuvad talle Pärnu rannaga seoses Sirje Sooviku teisipäevased kepikõnni treeningud - koguneti Sunseti juures, tehti soojendusharjutusi, kõnniti muulini (lk 13), tänati loojuvat päikest, võimeldi rannapargis (lk 12) ja tagasi tulles jalutati ümber elevandi.

Pärnu beach has fun attractions for children, surf clubs, etc. Thanks to the shallow and a bay which warms up rapidly, Pärnu beach is very suitable for families with children. The Pärnu beach promenade is a favorite place for romantics in all four seasons. There are several places to eat and drink on the promenade, where you can relax and rest your body from the heat of the day to the dark night.

“Regarding the Pärnu beach, I remember Sirje Soovik’s walking exercises with the walkers every Tuesday. We gathered at Sunset, did warm-up exercises. We walked to the pier (p. 13), thanked the setting sun, did gymnastics in the beach park (p. 12) and walked around the elephant on the way back,” says Anne Lorents from Raeküla.

На Пярнуском пляже есть веселые детские аттракционы, серф-клубы и т.д. Благодаря мелководью и быстро прогреваемому заливу Пярнуский пляж очень подходит для отдыха с детьми. Набережная Пярну – излюбленное место романтиков в любое время года. На набережной есть несколько мест, где можно поесть и выпить, где можно расслабиться и отдохнуть от дневной жары до темной ночи. «Что касается Пярнуского пляжа, я помню, как Сирье Соовик каждый вторник проводила тренировки по ходьбе с тростью. Собрались на Сансет, сделали разминку. Мы дошли до пирса (с. 13), поблагодарили заходящее солнце, сделали гимнастику в пляжном парке (с. 12) и на обратном пути обошли слона,» сказала Аннэ Лоренц из Раэкюла.

RANNAPARK

58.37635, 24.49927

Rannapargis pesitsevad rästad, vindid, puukoristajad, rähnid, kärbsenäppid, lehelinnud, põõsalinnud, kuldnokk, leevike, hakk, hallvares, tihased, varblased ja põialpoiss. Pargis võib toimetamas kohata oravaid, nahkhiiri ja halljänest. Siin on pesitsenud kõrvukräts ja väänkael. Sügiseti võib näha salkadesse kogunenud väga värvikirevaid ohakalinde, keda võib Eesti oma papakoideks pidada ja sama uhkeid siidisabasid, kes meile põhja poolt pihlakamarjadega maiustama tulevad. Vahel võib kohata pargis ka rändseid käbilindude salku. Eestisse harva sattuvatest linnuliikidest on siin kohatud männi-leevikesi ja Eestis väikesearvulist pesitsejat lääne-põialpoissi.

Thrush, Fringilla, Nuthatches, Woodpeckers, Muscicapas, Warblers, Starlings, Finch, Jackdaws, crows, tits, sparrows and Regulus nests in the beach park. Squirrels, bats and Gray hares can be found here. In autumn, you can see very colorful Carduelis gathered in flocks, which can be considered Estonia's parrots. The same proud Bohemian Waxwing, who come from the north to treat with Mountain ash berries. Sometimes you can also meet migratory Crossbills flocks in the park. The Pine Grosbeaks and Eurasian firecrests, which breed in Estonia in small numbers, are rare bird species found here.

В прибрежном парке гнездятся дрозды, золотоклювы, серые вороны, синицы, воробьи и другие птицы. Здесь можно встретить белок, летучих мышей и серых зайцев. Осенью можно увидеть стаи очень красочных клёст, которых можно считать эстонскими попугаями, и не менее великолепных шелкопрядов, которые прилетают с севера, чтобы угостить нас ягодами рябины. Иногда в парке можно встретить стаи перелетных хвойных деревьев. Среди видов птиц, редко прилетающих в Эстонию, мы встретили сосновых воробьев и западных карликовых камышевок, которые в Эстонии размножаются в небольшом количестве.

MUULI LAUDISTEE

58.38195, 24.48403

Muuli algus - Pärnu sadam ja jõe suue on linna piires ainus koht, kus on aastaringselt vaba vett. Siia jäävad talvituma sinikaelpardid, jääkosklad, sõtkad, üksikud väikepütid ja kajakad. Talvisel ajal võib siinses roostikus kohata pilliroo kõrtel pisiputukaid otsivaid sinitihaseid ja salkadena liikuvaid väga põneva välimusega roohabekaid. Muul aja toituvad ja peatuvad siin veel erinevad pardid, rändepeatusel olevad kormoranid. Kõrgel õhus rannaäärse pargi kohal tiirutavad piiritajad ja kui kuuled rähni trummeldamist, võid pargist üles otsida kas suur- või tamme-kirjurähni.

The beginning of the pier - Pärnu harbour and the mouth of the river is the only place within the city boundaries with running water all year round. Many birds stay for the winter like Mallards, Common Mergansers, Common Goldeneyes, Little Grebes and Seagulls. In the winter time, you can meet Blue tits searching for small insects in the reeds. Very awe inspiring Bearded Tits moving in flocks. At other times, various ducks and Great cormorants stop and feed here on their on the migration path. Common swifts are circle above the park by the beach. You can hear the drumming of the woodpecker and look for the large or middle Spotted woodpecker in the park.

Начало пристани - Пярнуский порт и устье реки - единственное место в черте города с проточной водой круглый год. Здесь зимуют многие птицы. Зимой здесь, в камышах, можно встретить синицу, ищущую в камышах мелких насекомых. В другое время здесь останавливаются кормиться и останавливаться различные утки и бакланы. Высоко в воздухе над прибрежным парком кружат чёрный стриж, и если вы услышите барабанный бой дятла, вы можете поискать в парке большого или дубового дятла.

VALLI PARK

58.38684, 24.49253

Pargis on mõnusad pingid ja head vaated - puhkamiseks, raamatu lugemiseks, kokku saamiseks, looduse jälgimiseks. Vallikraavi juures võib kohata samu linnuliike, mis Pärnu jõe suudmealal (jälg 8). Vallipargi alal on säilinud ajaloolised Luna ja Venuse bastionid. Luna bastion on muudetud pärnaktele ja küllastajatele meeldivaks meelelahutuspaigaks.

The park has nice benches and good views - for resting, reading a book, getting together, observing nature. The same bird species can be found at the moat as at the mouth of the Pärnu River. The historical Luna and Venus bastions have been preserved in the Vallipargi area. Luna bastion has been transformed into a pleasant entertainment place for locals and visitors

В парке есть красивые скамейки и хорошие виды - для отдыха, чтения книги, встреч, наблюдения за природой. У рва можно встретить те же виды птиц, что и в устье реки Пярну. Исторические бастионы Луны и Венеры сохранились в районе Валлипарги. Лунный бастион превратился в приятное место развлечений для местных и посетителей.

PÄRNU JÕE VÄLIUJULA

58.39106, 24.51468

Sõudebaasi rannas võib kohata suvel palju suplejaid, aga jäämineku ajal kogunevad siia vahel suured jääkosklate parved. Siin on ilusad suured pajud, mille all leiab varju ning üle tee asub pisike pood. Alal on ka turnimispuud - saab sportida ja niisam rippuda.

On the beach of the rowing base, you can meet many bathers in the summer. During the freezing period, large flocks of geosander sometimes gather here. There are beautiful big willows under which you can find shade, and there is a small shop across the road. There are also climbing trees in the area - you can play sports and just hang out.

На пляже гребной базы летом можно встретить много купальщиков, но иногда при таянии льда здесь собираются большие стаи льдин. Есть красивые большие ивы, под которыми можно найти тень, а через дорогу есть небольшой магазин. Также в этом районе есть деревья для лазанья - можно заниматься спортом и просто тусоваться.

PIKNIKUPAIGAD

58.38202, 24.54142

Pärnu jõe paremkalda tervisespordirada, rahvasuus tuntud kui Jaanson'i rada, moodustab ühtse terviku jõe vasakkalda tervisespordirajaga ja on nii tervisesportlaste kui ka loodusnautlejate meelispaigaks. Rada kulgeb mööda Pärnu jõe paremkallast, ühendades omavahel Pärnu kesklinna silla ja Papiniidu silla. Rajal asuvad pingid, varjualused ja lõkkekohad puhkamiseks ning pikniku pidamiseks. Osa rajast läbib ka Niidu maastikukaitseala - puid ja rohelist on siin küllaga. Neljajalgsetele on avatud mitmekülge koertepark.

The health sports trail on the right bank of the Pärnu River is popularly known as the Jaanson trail. It forms as one unit with the health sports trail on the left bank of the river and is a favourite place for both health athletes and nature lovers. The trail runs along the right bank of the Pärnu river, connecting the bridge in the centre of Pärnu and the Papiniidu bridge. There are benches, shelters and fire pits for resting and picnicking along the trail. Part of the trail also passes through the Niidu landscape protection area - there are plenty of trees and greenery here. A multi-purpose dog park is open to four-legged friends

Спортивно-оздоровительная тропа на правом берегу реки Пярну, известная в народе как тропа Яансона, составляет единое целое со спортивно-оздоровительной тропой на левом берегу реки и является излюбленным местом как спортсменов, так и любителей природы. На тропе есть скамейки, навесы и кострища для отдыха и пикников. Часть тропы также проходит через ландшафтный заповедник Нийду – здесь много деревьев и зелени. Универсальный парк для собак открыт для четвероногих друзей.

VETERANIDE PARK

58.37699, 24.55572

Veteeranide pargi kohal on asunud paljude aastate kestel talisuplejate meelispaik. Siin on ka discgolfi rada, nii et kui tuled rattal kiire tiiruga silla alt läbi, ole ettevaatlik, taldrikud lendavad! Pargis on samti mitu kaetud lõkkeaset, kus saab tuld teha ja grillida.

The veterans park has been a hot spot for winter bathers for many years. There is also a disc golf course here, so if you come under the bridge with a fast swing on your bike, be careful, the saucers will fly! There are several covered fire pits in the park, where you can make a fire and grill.

Парк ветеранов уже много лет является излюбленным местом любителей зимнего купания. Здесь также есть поле для диск-гольфа, так что если вы заедете под мост с быстрым качанием на своем велосипеде, будьте осторожны, тарелки полетят! В парке есть несколько крытых кострищ, где можно развести костер и приготовить гриль.

RAEKÜLA LIIVAKAS

58.36409, 24.56397

Liivakas on peamiselt ujumiskoht, kus olla kohalike sõnul kogu aeg käidud. Nüüd pääseb sinna läbi tunneli. Mõnus koht - puud, mis pakuvad varju; liivane ja päikseline paik, kus puhast ja hästi lõhnav jõevesi.

Pärnu jõgi on Eesti üks suurimaid - see on lättest Roosna-Alliku Allikajärvest suudmeni 144 km pikk ning oma alamjooksul Pärnu linnas kuni 300 m lai. Pärnu jõgi on ürgne veetee paljude vanade asulakohtadega (vanim Pulli külas, ca 11 000-10 000 a tagasi). Jõgi, mis praegu nagu elanike ja turistide rõõmuks on otsustanud enne merre suubumist pika lahepiiriga paralleelse looke teha, suubus sel ammusel ajal praeguse Raeküla all otse merre... (jätkub Jälg nr 15)

The sandy beach is mainly a swimming place, it has been used all the time. Now you can get there through a tunnel. A pleasant place - trees that provide shade and a sandy sunny spot. The Pärnu river is one of the largest in Estonia - it is 144 km long from the lake to the mouth of Roosna-Alliku Allikajärv and up to 300 m wide at its lower reaches in the city of Pärnu. Pärnu river is a primeval waterway with many old settlements (the oldest in the village of Pulli, approx. 11,000-10,000 years ago). The river, which now, to the delight of residents and tourists, makes a long course parallel to the bay border before flowing into the sea, flowed directly into the sea below the current Raeküla. (continues Trail no 15)

Песчаный пляж - это в основном место для купания, он использовался все время. Теперь вы можете добраться туда через туннель. Приятное место - деревья, дающие тень, и песчаное солнечное место. Река Пярну — одна из крупнейших в Эстонии — ее длина от озера до устья Roosna-Аллику Алликаярв составляет 144 км, а ширина в нижнем течении в городе Пярну — до 300 м. Река Пярну – это первозданная водная артерия со множеством старых поселений (самое старое в деревне Пулли, ок. 11 000-10 000 лет назад). Река, которая теперь, на радость жителям и туристам, совершает длинное течение параллельно границе залива, прежде чем впасть в море, впадала прямо в море ниже течения Раэкюла. (продолжение трека № 15)

MÕNUS KOHT

58.36262, 24.58012

Metsakalmistu taga Pärnu jõe kaldal võib tihti näha jõe kohal tiirutavat merikotkast. Siin on palju metsalinde: vähemalt kolm rähniliiki (suur- ja väike-kirjurähn, valgeselg-kirjurähn), kaelustuvi, erinevad tihased, leevike, must-, hall ja laulurästas, käblik, punarind, käosulane, porr, puukoristaja, ööbik, põõsalinnud, karminleevike, põialpoiss, metsvint, metskiur, must-kärbsenäpp jt. Jõel võib vaadelda sõtkaid, parte, tiire ja kajakaid. Mõnikord võib kohata ka väikesearvulisi pesitsejaid - nt lääne-põialpoissi.

Behind the forest cemetery on the banks of the Pärnu River, you can often see a sea eagle circling above the river. There are many forest birds here: at least three species of woodpeckers (great and small spotted woodpecker, white-backed woodpecker), collared pigeon, various titmice, thrushes, black, gray and song thrushes, pinecone, red-breasted, wagtail, leek, woodpecker, nightingale, bushbirds, crimson thrush . On the river you can see mallards, ducks, terns and seagulls. Sometimes you can also meet small numbers of nesters, e.g. the western pygmy.

За лесным кладбищем на берегу реки Пярну часто можно увидеть орлана, кружащего над рекой. Здесь много лесных птиц: не менее трех видов дятлов (большой и малый пестрый дятел, белоспинный дятел), воротничковый голубь, различные синицы, дрозды, черный, серый и певчий дрозды, сосновая шишка, краснозобая, трясогузка, лупорей , дятел, соловей, кустарниковые птицы, малиновый дрозд. На реке можно увидеть крякв, уток, крачек и чаек. Иногда также можно встретить небольшое количество гнездящихся особей, например, западного пигмея.

PEATUSPAIK 1

58.38855, 24.51257

Siin asub mõnus koht suurte hõbepajude all. Suurepärase paika, et jälgida elu jõel, saada kokku sõpradega ja soovi korral süüa võileiba.

(vt algust Jälg nr 13) Meretuulega Jaansonil rajal jalutades või siinsetes puhkekohtades istudes võib vahel tunda mere soolakat lõhna. Siia tulevad tormise merega varju nii purjekad kui linnud. Pärnu jõe elupaiga ning oluliste liikide - hink, võldas, jõesilm, lõhe ja paksukojaline jõekarp - kaitseks on Pärnu jõe kesk- ja alamjooksul moodustatud Pärnu jõe hoiuala... (jätkub Jälg nr 16)

Here is a nice place under big silver willows, a great place to watch life on the river, get together, eat a sandwich.

(starts with Trail no. 13) When walking along the Jaanson trail with the sea breeze or sitting in the rest areas here, you can sometimes feel the salty smell of the sea. Both sailboats and birds come here to take shelter from stormy seas. In order to protect the habitat of the Pärnu River and important species, the Pärnu River Conservation Area has been established in the middle and lower reaches of the Pärnu River. (continues Trail no 16)

Вот хорошее место под большой серебристой ивой, отличное место, чтобы понаблюдать за жизнью на реке, собраться, поесть бутерброд. (начинается с тропы № 13) Прогуливаясь по тропе Яансон с морским бризом или сидя здесь в местах отдыха, иногда можно почувствовать соленый запах моря. Сюда прилетают и парусники, и птицы, чтобы укрыться от бурного моря. В целях охраны среды обитания реки Пярну и важных видов животных в среднем и нижнем течении реки Пярну создан Пярнуский речной заповедник. (продолжение трека №16)

PEATUSPAIK 2

58.37769, 24.55004

... jõel püütakse kala aastaringselt. Kui muul ajal kallaste ääres õngitsejad on harjumuspärane vaatepilt, siis kirju telkidemeri talvisel jõejääl suudab nii mõnigi kord oma värvikirevuses üllatada. Kuumal päeval otsivad veeäärset jahedust peale inimese ka linnud ja (kodu)loomad. Kuigi jõgi on Pärnu linna piires lai ja varjulisi roostikke on pigem vähe, pakub jõeäärne roheline elu- ja puhkepaiku paljudele looma-, linnu- ja putukaliikidele. Suur ja avar veepind - sini-roheline sillerdav oas - avab maalilisi vaateid (vaata lisaks infot ka Jälgedelt nr 13 ja 15).

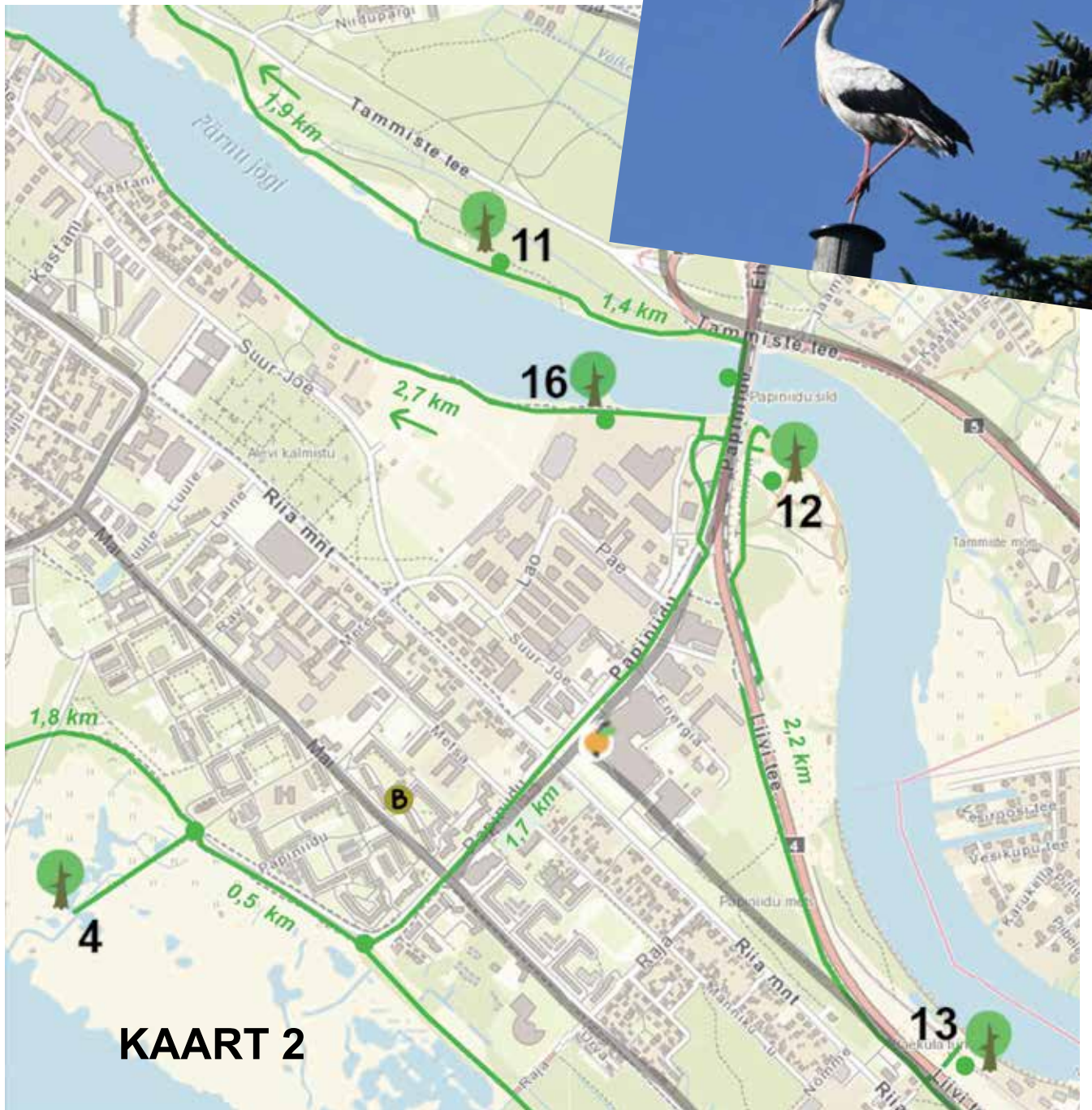
(starts with Trail no. 13, 15) The river is fished all year round, while at other times anglers along the banks are a common sight, the sea of colorful tents on the winter river ice can sometimes surprise you with its colorfulness. On a hot day, besides humans, birds and (domestic) animals also seek coolness by the water. Although the river is wide within the city limits of Pärnu and there are rather few shady reeds, the greenery along the river offers living and resting places for many species of animals, birds and insects. The large and spacious water surface - a blue-green iridescent oasis - opens up picturesque views of the city.

(начинается со следа № 13, 15) Река ловится круглый год, а в другое время рыболовы по берегам - обычное зрелище, море разноцветных палаток на зимнем льду реки иногда может удивить своей красочностью. В жаркий день, кроме человека, птицы и (домашние) животные также ищут прохлады у воды. Несмотря на то, что в черте города Пярну река широкая, а тенистых камышов довольно мало, в прибрежной зелени живут и отдыхают многие виды животных, птиц и насекомых. С большой и просторной водной глади – сине-зеленого переливающегося оазиса – открываются живописные виды на город.

KAART 1

KAART 2

MEESKOND

Ave on üks väga tõsine töomesilane, kelle eest vedada oli nii “Rohelised Jäljed Pärnus” ideestamine, testimine kui ka trükiseks vormimine. Ta on Vanakooli keskuse meeskonnas tuntud oma rohelise maailmavaate, looduses rändamise ja erinevate looduse märkide tähele panemise poolest. **Meiro** on projekti meeskonna pesamuna, kes toimetas õhinal nii Riia, Vievise, Sindi kui ka Pärnu Jälgedel. Just tema panustas oma IT õpingutel saadud teadmisi, et rahvusvahelised meeskonnad õpiksid virtuaalseid Jälgede kaarte kokku panema. **Marina** on üks väga mitmekülgne inimene, kelle käes saab alustatu alati lõpule viidud. Nii siis jagus teda ka “Rohelised Jäljed Pärnus” toimetamisel nii korraldama, pildistama, kirjutama, toilitlustama, sõitma, tõlkima jne. Oma mitmekülgnes on ta absoluutselt asendamatu. **Urmas** tavatseb enda kohta öelda, et on noor pensionär, kellel jagub nii aega kui tahtmist sarnastes sündmustes osalemiseks. Olime tänu temale ja Külauudiste portaalele avalikkusele kogu projekti vältel nähtavad. Paljud tema tehtud huvitavad fotod leidsid koha ka käesolevas trükises. **Janika** ja **Jan** moodustasid tandemi, kes õpetasid projektis osalenuid eelkõige nägema, kuulma ja tähele panema märke meid ümbritsevas keskkonnas. Nii õppisimegi, et loodust on me ümber oluliselt rohkem, kui seda ise ome elurutakuses usume. Nende mõlema kaasabil sündis palju, palju, palju Jälgede asjakohaseid tekste lindudest, kaladest, taimedest ja erinevatest loodusemärkidest. **Anne** alustab iga oma päeva päikese tervitamisest. Nii tõi ta ka projekti meeskonda kaasa palju huvitavaid teadmisi, oskusi, kogemusi ja uskumusi. Käesoleva trükise tekstidesse saime mitmesse paika lisada kommentaari just tema kogetust-nähtust. **Kiki** on üks parimaid kogukonnagiide - nii vahetu, siiras, emotsionaalne ja end sisuliselt hästi ette valmistanud. Igal meist oli jalutuskäikudel Kikiga nii palju õppida, et tema asjatundlikkuseni on meil veel arenguruumi. **Mikko** oli me projektis mees kui orkester :) - kui vaja, siis sõidutas; kui vaja tegi süüa; kui vaja plõksas juba fotosid jne. Kalendrisse leidsime ta lõputust fotode varamust imelise jäädvustuse Raeküla rannas toimunud pööriöö tähistamisest. **Gerallt** vabatahtlikuna Walesist panustas trükise tõlkimisse inglise keelde. **Valter** tuntud kogukonnatöö asjatundjana avardas korduvalt nii teoorias kui praktikas me maailmapilti kogukondade vajadustest ning nendes peituvatest võimalustest ja vahenditest. **Annika** andis oma panuse giiditöö teoorias ja praktikas. Ta ju praktiseerinud ses valdkonnas enam kui nelikümmend aastat ja toimetab tänagi veel aktiivselt Eestis ja me riigi piiridest kaugemalgi. **Liisu** - pesamunadest kõige pesamunam - osalemine nii radade väljamõtlemisel kui ka testimisel ehk jalgsi ja rattaga läbimisel andis kinnitust, et sündinud “Rohelised Jäljed Pärnus” on tõeline kogupere seiklus. **Gert** on üks hakkaja sell, kes paneb käed külge, kus abikätt parasjagu vaja. Ta on ka nutikas - näiteks tundus talle Riia Jälgedel jalutamine väheke pikavõitu. Nii haaras ta tee äärest endale elektritõuksi ja läbis osa rada kaasaegsel ja noortepärasel moel. **Suur, suur, suur tänu kõigile kaasalööjatele!**

Radošé apvienība jauniešiem
TREPES

**VIEVIO
KULTŪROS
CENTRAS**

Who left those footprints here,
who followed those footprints?

Erasmus+